

*Шевченко
на кожен день*

з Яніною Соколовою

книга + відео
(за QR кодом)

Харків
«ФОЛІО»
2018

Зима

СІЧЕНЬ

1

* * *

*Думи мої, думи мої,
Лихо мені з вами!
Нащо стали на папері
Сумними рядами?..
Чом вас вітер не розвіяв
В степу, як пилину?
Чом вас лихо не приспало,
Як свою дитину?..*

*Бо вас лихо на світ на сміх породило,
Поливали сльози... Чом не затопили,
Не винесли в море, не розмили в полі?
Не питали б люди, що в мене болить,
Не питали б, за що проклинаю долю,
Чого нужу світом? «Нічого робить», —
Не сказали б на сміх...*

*Квіти мої, діти!
Нащо вас кохав я, нащо доглядав?
Чи заплаче серце одно на всім світі,
Як я з вами плакав?.. Може, і вгадав...
Може, знайдеться дівоге
Серце, қарі огі,
Що заплачуть на сі думи —
Я більше не хочу...
Одну сльозу з огей қарих —
І... пан над панами!..
Думи мої, думи мої!
Лихо мені з вами!*

Січень — поч. березня 1840

Автопортрет. 1840

СІЧЕНЬ

2

* * *

*Де ж Катруся блудить?
Попідтинню ногувала,
Раненько вставала,
Поспішала в Московщину;
Аж гульк — зима впала.
Свище полем заверюха,
Іде Катерина
У лигаках — лихо тяжке! —
І в одній свитині.
Іде Катря, шкандибає;
Дивиться — щось мріє...
Либонь, ідуть москалики...
Лихо!.. Серце мліє...*

Поема «Катерина»

<https://www.youtube.com/watch?v=gxDIVNBT5vw>

Катерина. 1842

СІЧЕНЬ

3

* * *

Нудно мені, тяжко — що маю робити?
Молитися Богу? Так думка не та!
Не рад би, ей-богу, не рад би журитись,
Та лихо спіткало, а я сирота.
Нема кому в світі порадоньки дати,
Нема з ким прокляту журбу поділити,
Ніхто не пригорне, як рідная мати,
Ніхто не питає: «Що в тебе болить?»
Зелена діброва — та що мені з того,
Що вона зелена в гужому краю!..
Цураються люди мене, як гужого,
А ти привітають — жалю завдають!
Вони п'ють, гуляють; у їх доля дбає,
А в мене немає — сміються мені:
«Чи багиш, меж нами ледащо гуляє!»
Ледащо?.. А за що!.. Що на гужині!
Гуляйте, глузуйте — ваша доля мати,
А мені меж вами немає де стать.
Я в сірій свитині, ви пани багаті,
Не смійтеся ж з мене, що я сирота!
Прибуде година, коли не загину —
Меж вами, панами, недоля моя, —
Полину, побагу свою Україну:
Що ньєчка рідньєчка, то сестри стоять —
В степу при дорозі — високі могили...
Отам моя доля, там світ Божий милий!

1837

Селянське подвір'я. 1845